

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Niittojen tavoitteet, tarpeellisuus ja vaikuttavuus

Vesikasvi-webinaari, 15.6.2021

Jouni Kivinen,
Vesienhoidon asiantuntija
Keski-Suomen ELY-keskus

VAROITUS!
POHDISKELEVA JA
TEOREETTINEN ESITYS

Sisältö:

1. Tavoitteet

- Tavoitteen määrittely ja peruste
- Lyhyt- ja pitkäaikaiset tavoitteet

2. Tarpeellisuus

- Kenellä tai millä on tarve?

3. Vaikuttavuus

- Virkistyskäyttö
- Luontoarvot

4. Seuranta

5. Yhteenveto

1. Tavoitteet

Määrittely ja peruste

Pitää vastata kysymyksiin:

- Miksi niitetään, mihin pyritään?
- Onko niitto vain hetkellinen apu?
- Onko alue luonnostaan rehevä vai muuttunut reheväksi? Mitä lajeja niitetään?

Rakennetaan vastaus, onko suunniteltu niittohanke elinympäristökunnostusta vai virkistyskäytön edellytysten parantamista, ja muodostuuko saavutettaville tuloksille ylläpitotarve.

1. Tavoitteet

Lyhyt- ja pitkäaikaistavoitteet

- Vahvistaa perustetta; onko tavoite esim. vesiliikenteen mahdollistaminen, veden vaihtuvuuden parantaminen, elinympäristön monipuolistaminen vai haitallisten vieraslajien torjunta?
- Tärkeää pohtia heti hankkeen alkuvaiheessa mahdollisimman realistisesti, kauanko tavoitteiden saavuttamiseen kuluu tai millaista työpanosta tarvitaan, ja miten pysyviä tulokset ovat.

2. Tarpeellisuus

Miltä kannalta tarpeellinen, tai kenelle vai mille tarpeellinen?

- Tavoitteiden siis pitäisi vastata onko niitto: **a)** elinympäristökunnostusta vaiko **b)** virikistyskäytön edellytysten parantamista
- Olipa **a)** tai **b)** perusteena, pitää miettiä millaiseen tarpeeseen tavoite vastaa.
- Tarpeet voivat olla ristiriitaisia eri näkökulmista → kompromissit

Kaunis ravinteita pidättävä tulvametsän lampi vesikasveineen vaiko ruma haiseva ja raivattava räaseikkö?

3. Vaikuttavuus

Elinympäristökunnostusniitot

a) Luontoarvojen näkökulmasta:

- Edistää monimuotoisuutta
- Niitettävä massa voi olla pienehkö, mutta vaikutus suuri
- Voi kohdistua vain tiettyihin lajeihin ja tietyillä menetelmillä tehtäväksi
- Mahdollisia positiivisia vaikutuksia vedenlaatuun
- Jotta toimenpiteillä on vaikutusta, käsiteltävän pinta-alan pitää useimmiten olla laaja

b) Virkistyskäytön näkökulmasta:

- Useimmiten tukee myös virkistyskäyttöä
- Maisema saattaa jäädä epäsiistin näköiseksi – luonto ei ole puisto
- Kalojen ja lintujen lisääntymis- ja elinalueiden kunnostaminen voi näkyä positiivisena asiana virkistyskäytölle
- Isommat lintukannat voidaan kokea myös negatiivisena asiana
- Matalammat kasvustot positiivista

3. Vaikuttavuus

Virkistyskäyttöniitot

a) Luontoarvojen näkökulmasta:

- Voivat olla haitallisia toimenpiteitä:
 - ✓ Yksipuolistuminen
 - ✓ Elinympäristön häviäminen
 - ✓ Eroosiohaitat litoraalivyöhykkeelle
- Kapean veneväylän niittäminen tiheään ruovikkoon usein positiivinen asia
- Mm. tiheään ruovikon laaja niitto antaa elintilaa ja mahdollisuuksia muille lajeille, halutuille ja ei-halutuille

b) Virkistyskäytön näkökulmasta:

- Ranta-alueet pysyvät mukavina ja mahdollisina käyttää; mm. vesiliikenne ja uimapaikat
- Intensiivisellä niitolla maisema avartuu
- Mahdollisesti vähemmän haju- ja levähaittoja (hajoava vesikasvimassa pienempi)
- Pienelläkin toimenpiteiden pinta-alalla voi olla suuri merkitys

**Ravinteiden päättyminen avoveden
systemiin voi tehostua niiton jälkeen**

4. Seuranta

- Päästiinkö tavoitteisiin, niin lyhyt- kuin pitkäaikaisiin?
- Millaisia vaikutuksia/tuloksia?
- Elinympäristökunnostuksien seurantatarpeeseen vaikea vastata vain yhdellä lyhytkestoisella hankkeella – vaikutukset näkyvät vuosien päästä
- Kansalaisseuranta, esim. valokuvaaminen vuodesta toiseen on hyödyllistä!

5. Yhteenveto

- ”*Hyvin suunniteltu on puoliksi tehty*”
- Hyvä suunnittelu loppujen lopuksi säästää resursseja ja tehostaa tuloksia.
- Pienimuotoiset ”mökkirannan” niitot ovat usein ympäristön kannalta harmittomia – **mutta poikkeuksia on!**
- Muodostakaa hankkeille perusteltu tavoite jota pystytään seuraamaan.

KIITOKSET!